

Dr. Stanislaus Hinterstoisser írása (2. rész)

Szerző: Dr. Stanislaus Hinterstoisser • Dátum: 2006-05-30

Mathers azt tanította, hogy az „ősrégi, emlékezetben élő Ént” szimbolizmussal idézhetjük fel és, hogy a mágus edzett szelleme ebből más dimenziókba, más létezési szintekre nyomulhat be. Addig kell edzenie képzelőerejét, amíg el nem tud úgy képzelni egy mentális tárgyat, mintha háromdimenziós lenne. Végül képesnek kell lennie arra, hogy ezt az extern világra „vetítse”. Amint elérte ezt a célt, akkor egy kiválasztott jelképet kell elképzelnie - talán az öt tattwa egyikét, a földet, a vizet, a levegőt vagy a tüzet és a szellemet - és aztán egy üres falra kell bámulnia (vagy a mennyezetre), hogy a jelképet háromdimenziós valóságában odatranszformálhassa. Aztán a jelképet ajtóméretűvé kell nagyítania. Ha ezt sikeresen végrehajtotta, egy álomtájon találhatja magát. Yeats leírja látomását, amikor a tűz szimbólumát nyomta a homlokának: egy sivatagot látott egy titánnal, aki a romok közepén állt. Mathers szerint eközben a szimbólum csak a munka féjét végzi el.

Láthatjuk, hogy - ezen filozófia szerint - bizonyos „álmok” nem valódi álmok, hanem látomások ezen az „asztrális szinten”. Jung szavaival a mágusnak el kell csípnie „a kollektív tudattalan néhány archetípusát”. Jung meg volt győződve ezen archetípusok létezéséről - és a kollektív tudattalan létezéséről - amikor kitalálta, hogy sok páciense mitológiai szimbólumokkal álmodott, bár fogalmuk sem volt a mitológiáról.

Bár a kollektív tudattalan és a „tágabb Én” elképzelés szoros kapcsolatban állnak egymással, azonban nem szabad összekevernünk ezeket. Az, amit momentán nagy intenzitással rövid ideig látunk, saját individuális személyiségünk továbbragadott potenciáljának tűnik. Lawrence ezt a kinyilatkoztatást a szexuális ekstázisban - az érzés, hogy az az „Én”, amely ebben a pillanatban rövid időre átveszi az ellenőrzést, míg a szerelmi aktus valahogy valódibb, mint mindennapi Én - hatásosabb is. Az ilyen nézet természetesen felforgatja a mindennapi értékeinket, hiszen hogyan gondolhatnánk, hogy az az „Én”, amelynek most tudatában vagyok, kevésbé valódi, mint valamilyen hipnotikus önnön személye, amelyet csak egy rövid ideig az ekstázis és az orgazmus alatt csíphetünk el?

A filozófusok azt mondják, hogy a személyes evolúció célja a legtágabb „Önnön lény” - a telihold - kialakítása. Ami ezután történik, azt csak sejtethetjük. Csak a mi problémánk az expanzió, a „tágulás”.

Lehetséges, hogy a Golden Dawn diákjai képesek ezt a tágítást végrehajtani. Másrésztől az őszinteség megköveteli tőlünk, hogy elfogadjuk: az olyan mágusok, mint Mathers és Crowley nem rendelkeztek említésre méltó szellemi nemeslelkűséggel vagy látomásokkal. Ellenben mindketten siralmas emberi lények voltak, akik romlott gyerekként viselkedtek. Ez a siralmasság szorosan kapcsolódik Janets hisztérikus alanyainak szorult helyzetéhez. Machen beszámolóiból kiderül, hogy barátságos személy volt. Ezért érthető, hogy úgy érezte, a mágikus diákok nem tudják ahhoz a kinyilatkoztatáshoz közelebb vinni, amelyben Gray's Innben része volt. A Golden Dawnnal szembeni magatartása ezért nemsokára lazább lett, és 1901-ben kilépett a rendből.

Csak egy Lovecraft-ról készült fényképet kell megtekintetnünk ahhoz, hogy lássuk, egész életében a félelem markában volt. A korai képeken szája keskeny és vékony; drótkeretes szemüvegével úgy néz ki, mint Viktória királynő, aki izgatott hitvesének tudtára adja, hogy nem fog szerelmeskedni. Ha jól tudom, nincs olyan kép, amely Lovecraftot a legkisebb mosollyal ábrázolná; mindig izgatottnak és szenvedéssel telinek tűnik, mintha tüstént felpattanna, és a mosdóba rohanna. Az életén át tartó félelem és a hiányzó öntudat áldozata volt.

Barátai azt mondták, hogy akkor nevetett, amikor feszült volt, egyébként pedig sosem. Esetlen volt és hallgatott idegenek társaságában; csak ha jól ismert valakit, akkor tudott „felszabadulni” - és akkor volt kellemes barát. Csak olyan emberekkel barátkozott, akik intellektuálisan alatta helyezkedtek el - bár oka egyszerűen az is lehet, hogy a szociális élete alapján egyszerűen nem találkozott hozzá hasonlóval. Mindenesetre nyilvánvalóan tetszett neki, hogy a kapcsolataiban

mindig ő játszhatja a domináns szerepet, a mentor vagy a tanácsadó szerepét. Gyakran „nagyapának” nevezte magát még nagynénjei jelenlétében is. Volt egy olyan vágya, hogy az apa szerepében legyen. Lovecraft mindent megtett, hogy bővítse tudását és fejlessze magát; fő problémái azok voltak, hogy nem tudta magát „szabaddá” tenni, valamint, hogy saját magát cselekvésképtelen rokkantnak tartotta. Ez is egy újabb hamis elképzelés saját magáról; a barátai észrevették, hogy nyaraláskor ugyanolyan jól tudott menni - vagy dolgozni - mint mások és nem mutatkozott rajta a gyengeség jele.

Sprague de Camp életrajza egyértelműsíti, hogy Lovecraft azok közé tartozott, akiket Freud „anális erotikusnak” nevezett - ami egyszerűen csak azt jelenti, hogy túlságosan pontos, nehézkes és részletekkel elfoglalt volt. Ebben nem az a tény a legmeglepőbb, hogy egy ilyen személy fontos írásokat készített, hanem az, hogy egyáltalán író lehetett.

Ez azt jelenti, hogy Lovecraftot nézve a legfontosabb az alapvető dominanciája és intelligenciája volt. Azok, akik asztrológiával foglalkoznak, érdeklődéssel fogadhatják, hogy Lovecraft augusztus 20-án született - vagyis az oroszán csillagképben. Ezt a csillagképet színészekhez és a rivaldafényt szeretőkkel azonosítják. Aszcendense a szűz volt, a megszállott tisztasággal és pontossággal együtt járó jel. Azt is mondhatnánk, hogy Lovecraftnak csak a negatív aspektusai, azaz, a szűzies oldala fejlődött ki és sosem volt lehetősége arra, hogy a valódi potenciáljait oroszánként realizálja. Ez csak részben volt a féltékenységére és rokkantságára visszavezethető. Ebben az esetben sokkal fontosabb egy pontos, maga által meghatározott „arisztokratikus távolság” a dolgokhoz és a hétköznapi dicsőség megvetése. Hasznos lehet, ha emlékezetünkbe vésünk egy Poe-anekdotát, amely ebben az értelemben nagyon hasonlít Lovecraftra. Hervey Allen Poe életéről szóló, *Isreal* című könyvében olvashatjuk Mrs. Grove Nichols történetét, aki leírja, amint egyszer Poe meglátogatta és elmagyarázta neki, hogy csak azért írta, hogy „műízlését kielégítse; a hírnév számára nem jelent motivációt”. Poe a „söpredék magasztalása” és azon írók dicsőítése elleni hosszú támadásba kezdett, akik túlzottan korlátozottak ahhoz, hogy mindezt akarják. A következő látogatása alkalmával egy dombra mentek fel sétálni. Poe azt mondta, hogy „be kell vallania” neki valamit.

„Az utolsó alkalommal azt mondtam, hogy elutasítom a hírnevet.” „Emlékszem.”

„Nem igaz. Szeretem a dicsőséget. Bálványozom - dicsőítem - ezt az egész dicsőséges kábítószert, az utolsó cseppig élvezném. Szeretném ha tömjénezéssel tisztelegnének előttem, mely ezen föld minden kunyhójából, minden falujából és minden városából száll fel. Dicsőség! Glória! - ezek az életet adó lélegzet és a vér. Nincs olyan ember, akit ne szeretne híres lenni! Milyen keserűen hazudtam magamnak... „amikor azt mondtam, hogy nem vágyakozom hírnév után, hogy megvetem azt.”

Lovecraft-hoz hasonlóan Poe is gögös véleménnyel volt a hírnévről, azonban „Összegyűjtött leveleinek” minden egyes oldalán egyértelművé válik, hogy ugyanúgy érzett, mint Poe. Egy frusztrált oroszán volt, és ezen betekintés valódi jelentősége az a felismerés, hogy Lovecraft mindig csak „személyiségének egy darabja” marad, egy olyan ember volt, akinek igazi természete örökre titokban maradt. Az ilyen embereket, akiket - amint ezt Janet is mindig újra és újra megfigyelhette - végül „az ördög” szállta meg vagy több személyiségre estek szét.

Ha Lovecraft történeteivel foglalkozunk; akkor láthatjuk, hogy valódi személyiségét sosem tudta kibontakoztatni. Stiliztáknak sosem érte el Poe szintjét; mindig ügyetlen és amatőr maradt. Tudása a külső világról és házassági tapasztalatai csekély volt még a New Yorkban eltöltött idő után egy pubertás fiúéhoz hasonlítottak is nézetei.

Ehhez el kellene olvasni „Juvenilia” című művét, amelyet Derleth a *The Shuttered Room*ban jelentetett meg. Azokból a történetekből, amelyeket Lovecraft hat éves korában írt, szokatlanul élénk és nagy képzelőerővel rendelkező gyermeket ismerhetünk meg. Helyes jövendölés volna, ha azt mondanánk, hogy ő írónak született. Azonban az első „felnőtt történetében”, melynek *Az alkímista* volt a címe, és amelyet tizenhét éves korában írt, alig láthatunk valamit abból a fejlődésből, amelyet sejtettünk. Akár egy fantáziadús tizenkét éves is megírhatta volna.

„Te idióta” kiáltotta. „Nem is sejtetted a titkom? Nincs fantáziád, amellyel megismerheted azt az akaratot, amely hat évszázadon keresztül családod szörnyű átkát életben tartotta... ? Azt mondom neked, én vagyok! Én! Én! Hatszáz éve élek, hogy bosszút álljak rajtad, mert én vagyok CHARLES LE SORCIER!”

Úgy tűnik, mintha Lovecraft „a halálos fáradtság és letargia évei” alatt mind intellektuálisan, mind testileg elsatnyult volna. Ha még arról is tudomást szerzünk, hogy ugyanolyan abszurd és burkolt írásmóddal rendelkezett, mint tíz évvel azelőtt, akkor nyilvánvalóvá válik, hogy egyszerűen

nem voltak megfelelő adottságai ahhoz, hogy több legyen egy kényelmes amatőrnél. Sprague de Camp egyik 1919-es történetét „gyenge kis fantázia-történetnek” nevezi, és egy másikat pedig „hatásos, azonban túlságosan sok melléknévvel rendelkező rémtörténet” jelzővel illeti. 1919-ben Lovecraft felfedezte Lord Dunsany művét, akit szintén William Morris költő fantáziája befolyásolt. Rövid időre Lovecraft felhagyott olvasói ijesztgetésével és egy költői, „dalszerű prózával” kísérletezett, amely a legrosszabb Tolkien-történetekre emlékeztetett.

„Cathuriáról beszélnél bár a szakállas férfiak mindig arra figyelmeztetnek, hogy térjek vissza a Sona-Nyls vidám ösvényeire. Aztán az óceán mehtagadta, hogy a titkairól beszéljen nekem, és bár azóta, sok teliholdas éjszaka eltelt, a Fehér Hajú sosem tért vissza délről.”

Amikor a harmincas évei elején járt, ismét horror történeteket kezdett írni és írt néhány hatásos – bár nyers – történetet, mint A leselkedő félelem és Erich Zann muzsikája.

1924-ben Lovecraft feleségül vette Sonia Greenet – úgy tudjuk, hogy az asszony volt a kezdeményező –, és a pár New Yorkban élt. A házasság két év után zátonyra futott, és Lovecraft visszatért Providencebe. 1927-ben kezdte emlékezetes történeteit írni például Cthulhu hívása, Charles Dexter Ward esete, Rémület Dunwichban, Szín az úrből. Azok, akik a Cthulhu mítoszt behatóan tanulmányozták, a Dunwichi szürkületben olvashatják, hogy az idegen entitást a Necronomicon mágikus inkantációja semmisíti meg. (A került házban, három évvel később, a mesélő az „entitás” elpusztításakor tudományos eszközre hagyatkozott.) Ezen alkotói korszak összes Cthulhu történetének olvasása közben nem védekezhetünk az ellen a benyomás ellen, hogy Lovecraft intenzíven foglalkozott a mágia történetével és gyakorlatával.

A Szín az úrből című műben Lovecraft fejlődésének egy új szakaszának kezdetét állapíthatjuk meg. Az a vágy, hogy pusztán horrort készítsen, többé-kevésbé eltűnt. A késői korszakának legjobb művei inkább a science-fiction, mint a horror történetek kategóriájába tartoznak, mint például A suttogó a sötétben, Az örület hegyei, valamint utolsó műve, Az árnyék az időn túlról. Mindegyik arról szól, hogy más galaxisokból – vagy dimenziókból – származó életformák több millió évvel ezelőtt meglátogatták bolygónkat és civilizációjuk maradéka még ma is megtalálható... A suttogó a sötétben arról a zavaró lehetőségről olvashatunk, hogy ezek az alienek emberi agyakat extrahálnak, és azokat fémhengerekben szétküldik az egész univerzumba; bár ezt az elképzelést is óvatosan mutatja be anélkül, hogy borzongást próbálna kelteni. Lovecraft kinőtt a horrorból. Most az univerzum végtelenségét, a tér és az idő titkát dicsőíti.

Amikor 1960-ban elkezdtem a The Strength to Dream című könyvet írni, csak az a képesség érdekelt, amelyet Lovecraft más fantáziadús írókkal megosztott, azaz, hogy az olvasó a valóságot mélyebben észrevegye. Ha egyszer erre a „közös nevezőre” jutunk, akkor rájöhetünk arra, hogy nincs alapvető különbség Lovecraft és Hemingway, Theodore Dreiser és Jorge Luis Borges célkitűzései között. Hemingway egy ötlettelen, kollokvialis nyelvet használ, azonban a célja az, hogy az olvasónak a biztonság érzését nyújtsa. Ha egyszer ezt elérte, akkor Hemingway üzenete kevésbé megértő és ijesztő: a halála végső valóság, a legtöbb emberi érzés nem más, mint csalódás, az ember egyedül van az üres univerzumban. Minden fantáziadús író azzal a felismeréssel kezd, hogy a mindennapos tudat triviális és korlátozott. Az emberek csak azt látják; ami közvetlenül az orruk előtt van. Az író célja az, hogy saját, széles – és ezért találó – valóságlátomást közvetítsen. A melodramatikus eszközök William Faulkner korai regényeiben gyilkosság, nemi erőszak, öngyilkosság, erőszak – kevés közös tulajdonságot mutatnak Lovecraft céljaival, azonban mindkettő megegyezik a valósággal. Lovecraft korai történeteinek az a problémája, hogy a tulajdonképpeni hatás már jóval a végső sokk előtt, a rengeteg melléknév miatt elveszett. Ahelyett, hogy az olvasót a hangulatába ringatná, inkább „gyanússá” válnak. Csak gyermekek tartanak ezeket a történeteket félelmetesnek, a felnőttek mosolyognak az olvasásuk közben.

Ez volt az a Lovecraft szempont, amely 1960-ban engem érdekelt – a képzelet különleges használata. Bár eddig nagyon keveset szóltam egy másik szempontról, amely ugyanolyan jelentős: a romantika iránti érzékéről. Lovecraft egy klasszikus értelemben vett romantikus volt – ugyanúgy, mint Keats vagy Shelley vagy William Morris. Az helyes, hogy elutasította a modern világot, ez azonban csak a romantika negatív oldala. Mint ezen kategória minden képviselője, ő is egy olyan világ létezésében volt érdekelt, amelynek létezését tényleg érezhette, amelynek pontos helyét azonban nem ismerte. Keats ezt „A szépség világának”, Shelley pedig „Az ideálok világának” nevezte. Gyanítom, hogy ha Keats 1890-ben Providenceben született volna, akkor érzékeny költészet helyett „hátborzongató történetek” szerzőjévé vált volna; fordított esetben Lovecraft, aki száz évvel korábban Londonban született volna, valószínűleg álomszerű verseket írt, Malory és Spencer képekkel.

Még fontosabb az, hogy pontosan elmagyarázzuk, miért álmodoztak a romantikusok egy „másik világról”. A romantika lényege egy fesztelen hangulat, amely megnyitja a belső világok kapuit. Az aktualitások világában élünk, mint az a ló a vértjében, melynek lovasa ostorával folyamatosan futásban tart bennünket. Ez azt jelenti, hogy a fizikai világra vagyunk korlátozódva, a jelen fogságában.

Az ilyen fesztelenség hangulatában az az érdekes, hogy a szellem már nem csak a jelenre korlátozódik. A test egyre fesztelenebb lesz, míg a szellem elutazik. Érzéseinket már nem tartjuk rövid gyeplőn. Közölhetek egy költészeti antológiát és érzések egész sorára esküdhettek, amelyek érzőképeségem egészével minden versbe belefolyhatnak. Olyan, mintha adott volna valaki egy kulcsot a belső világomhoz, röviden, mintha valaki egyfajta szabadságot nyújtana nekem, amely az emberi lények számára majdnem teljesen ismeretlen.

Ez az idegen szabadság a romantikusok valóban pozitív ideálja.

Azonban ezt egy olyan szabadságnak kellene neveznünk, amely belénk száll? Ha egy verseskötetet olvasok, célszerűbb lenne azt mondani, hogy a költészet világában vándorolok. Nem az extern univerzumot kutatom, saját szellememet sem találtam meg. A költészet – vagy az ideák – világa egyfajta harmadik világ. A filozófus Karl Popper volt az első, aki rámutatott arra, hogy ez a világ független saját létezéssel bír. Ha egy atomkatasztrófa az összes könyvtárunkat elpusztítaná, és csak néhány ember maradna életben, akik mindannyian emlékezetkiesésben szenvednek, akkor az emberiségnek ezer évre lenne szüksége ahhoz, hogy a mostani kulturális állapotot visszanyerje. Ha azonban ezek a könyvtárak épek maradnának, akkor néhány generáció alatt meg lehetne alkotni. A könyvekben lévő világnak megvan a maga sajátos léte. Ez a „harmadik világ” a kapualja mi autentikus, belső világunkhoz. Bezárhatnám a könyvemet, bámulhatnék az ablakból, és órákig ábrándozhatnék az olyan mély lelki béke állapotába is kerülhetnék, hogy egyfajta misztikus betekintést nyerhetnék – mint Lovecraft kedvenc Machenről szóló történetében, a *The Hill of Dreams*-ben. (Jelentős részben ebben a műben az szerepel, amit Lovecraft Machen legjobbjának tart, a természetfeletti semmilyen eleme sem.)

Úgy vélem, hogy lassan az olvasó is rá fog jönni arra, miért áldozok olyan sok teret az irodalomban lévő romantikus impulzus megbeszélésére. Ez nem csak egyfajta mód a menekülésre vagy a szokásos önfejlesztésre, hanem a szabadság egy ismeretlen birodalmának kutatása. Ha az öröm azon hangulatára gondolok, amelyet a költészeti olvasmányok vagy a zene hallgatása közben érzek, könnyedén elképzelhetem a szabadság egy még nagyobb fokát: a lét újabb szintjeinek kutatását önmagamban. Az alapvető nézet, amelyet a romantika közvetít, az a tény, hogy az ember potenciálisan egy isten, és, hogy evolúciója az egyéni képességektől függ, és a belső béke ezen új birodalmát kell kutatni. Az evolúciót helyesen kell tekintenünk, vagyis nem a fizikai oldaláról, azaz, az amőbák és a kétéltűek fejlődésétől. Az ilyen fejlődés végtelenül lassú. Azonban ha Huxley elmélete a „szupertudatról” helyes, lehetségesnek tűnik, hogy az ember bizonyos értelemben már egy isten. A problémája az, hogy meg kell tanulnia az „önfajta hierarchiájának” kutatását.

Mindez azt jelenti, hogy tévedünk, ha Lovecraftot csak háttorzongató történetek írójának tekintjük. Ő egy tényleg romantikus „kívülálló” volt, és művét a személyes evolúció egyik kísérleteként kell értékelni. Mint minden zseni – mert az a véleményem, hogy kétségtelenül a zsenialitás egy bizonyos fokán állt – ő is ösztönösen azt kereste, amire szüksége volt. Sokat szenvedett és idegenként az aktualitások világában, kísérletet tett arra, hogy a belső víziók állapotába kerüljön – amint ezt Machen azon az éjjelen *Gray's Inn*-ben tette. Láttuk, hogy Machen belső erői válaszoltak neki és meg is jelentek. A Cthulhu történetekből arra lehet következtetni, hogy ugyanez történt Lovecrafttal is. Miért van a Cthulhu mítosznak olyan nagy hatása, ha Dunsany „Peganája” és Cabell „Yoictesméje” többé-kevésbé feledésbe merült? Az az oka, hogy Cthulhu és a Nagy Aggok valahogy mélyebbre mennek, úgy tűnik, hogy kiemelkednek ebből az „ősrégi, az emlékezetben élő Énből”, melyről Yeatsnek az volt a véleménye, hogy jelképeken keresztül veszi fel a kapcsolatot.

Ha Lovecraft gnosztikus vagy kabbalista lenne, nem volna min csodálkozni. A gnosztikusok úgy vélték, hogy a világot egy bizonyos démon fajta alkotta, és, hogy az univerzum egy gigantikus börtön. Az embert arra ösztönzik, hogy megtagadja a materialista univerzumot és megtalálja az Istenhez vezető visszautat. A gnosztikus tan szoros rokonságban áll a zsidó Merkabahhal (vagy Thronnal), követői azon fáradoznak, hogy elérjék Isten diadalkocsiját, amelyhez egy sor égi csarnokon kell átkelniük; minden ilyen csarnokban megtalálható egy „küszöbörző”, és a misztikusnak a különböző pecsétek és a szent nevek segítségével kellett ezeket a démonokat megközelítenie. A Kabbala hagyománya nem a gnosztikus tanokból és nem a Merkabah-miszticizmusból származik. Ezen tanítás alapja az a hit, hogy Ádámot, miután bűnét elkövette, Isten elűzte és ezáltal a tudat tíz alacsonyabb szintjén keresztül teljes amnéziába esett. Ismét fel kell

emelkednie a felette lévő kilenc szinten. A Kabbala azonban a zsidó miszticizmus egy különös formája. A kabbalizmust a nyugati mágia alapjának is tekinthetjük. Ezek közé a „más létezési szintek” közé tartozik például az a terület, amelyet a Golden Dawn követői szimbólumok és rituálék segítségével próbáltak kutatni. Ezek a lét belső szintjei, és a Misztériumok című könyvemben felhívtam a figyelmet arra, milyen szorosan megegyezőnek tűnnek ezek az „ön-fazetták vezetőivel”, valamint Jung által a tudat különböző szintjeire vonatkozó felismerésével.

Kenneth Grant a leginkább figyelemre méltó trilogikus műveiben (*The Magikai Revival*, *Aleister Crowley and the Hidden God*, *Cults of the Shadow*) bemutatja, hogy Lovecraftot csak a teljes misztériumhagyomány összefüggésében érthetjük meg helyesen. Grant Crowleyról szóló könyvében Lovecraft „okkult tapasztalatairól” beszél, amelyeket „fikciókba öltöztetett”, és azt állítja, hogy költészete „víziói forrása... a teljes benyomulása azoknak az erőknek, amelyek összhangban állnak azokkal az archetípussal, szimbólumokkal... amelyeket Crowley közvetített, amikor kapcsolatban állt a transzmundán entitásokkal”. Grantet különösen Lovecraft a tér és az idő túlsóoldalának másik dimenziója és azok a hatalmas életformák nyűgözték le, amelyek a világunkat a többi szinttől elválasztó küszöböt őrzik. Végül, a „sötét misztériumhagyományról” szóló tanulmányában, a *Nightside of Eden*ben, újra és újra Lovecraftra hivatkozik, és megmutatja Lovecraft mítosza és a nyugati és a keleti mágia hasonlóságait. Ezenfelül Sax Rohmer regényíróról is beszél, aki a Golden Dawn tagja volt:

„Rohmemek - Lovecrafthoz hasonlóan - közvetlen és tudatos tapasztalatai voltak a belső szintekkel, és mindketten kapcsolatot létesítettek a nem-térbeli entitásokkal; mindkét író elutasította azonban a tényleges konfrontációt az olyan entitásokkal, amelyek a Choronzon-Shugal követéhez hasonlóan könnyűek („a küszöbőrzők”; akiket Grant Cthulhuhoz hasonlít). Ezen entitások álarcai olyan minőségű kényszerű tisztaságot mutatnak, hogy sem Rohmer, sem Lovecraft nem tudta megfigyelni, mi van mögöttük. Azonban ez az áthidalhatatlan utálat, amely az ilyen kapcsolatok eredménye volt, olyan koncentrált és explozív potenciált rejtett magában, amely mindkét író a kreatív okkultizmusban szakterülete mesterévé tette.”

Úgy véli, hogy Lovecraft habozott és visszafordult a sötétséghez arról a küszöbről, amely a létezés hetedik és nyolcadik szintje között van; ennek az volt a következménye, hogy „egész életét hiába töltötte azzal, hogy megtagadja azt a befolyásos entitást, amely őt magát mozgatta”.

Miután azt állította, hogy Lovecraft az olyan entitások létezésére utalt, amelyek a „csillagok közti tér mélyén mozognak”, Grantnél a következőket olvashatjuk:

„Történelmileg Dr. John Dee (1527-1608) volt az, aki először részletesen beszámolt az emberi érintkezésről az univerzumok közti dimenziók nélküli szakadék lakóival.”

Dee említése ebben az összefüggésben érdekes. Nem csak azért, mert Lovecraft a *Necronomicon* egyetlen angol fordítását Dee-nek tulajdonítja, hanem azért is, mert ő a múlt azon kevés mágikus követőjének számít, akik néhány gyakorlati bizonyítékkal szolgáltak számunkra a nem emberi entitások létezésére. Dee - aki Erzsébet királynő asztrológusa volt - nem rendelkezett „paranormális” képességekkel, azonban rengeteg, „Scryernnel” vagy jóssal dolgozott együtt (Scryer” a „Descryer” rövid alakja - olyan személyt jelent, aki lát). Közülük az ír Edward Kelley volt a legtehetségesebb, aki valószínűleg gazfickó volt; manapság médiumnak neveznék. Kelley médiumán keresztül, aki valószínűleg egy kristályba vagy egy víztartóba nézett, Dee hosszas társalgásokat folytatott a szellemekkel, amelyekről néhány ezer oldalon be is számol.

Érdekes, hogy akkoriban - a 16. század nyolcvanas éveiben - senki sem hallott arról, amit ma spiritizmusnak nevezünk. Erre először csak a 19. században került sor, amikor a New York-i Fox családot zörgő zajok sújtották és a „szellem” egy meggyilkolt koldus formájában jelent meg. (A több mint fél évszázaddal későbbi ásatások során egy férfi csontváza és a pince falain kívül egy koldusszelence került felszínre). Manapság biztosnak tűnik, hogy Dee és Kelly azt tették, amit számtalan médium tett 1848 óta, amikor is először hallották a zajt. Azok az entitások, amelyek Kelleyen keresztül kommunikáltak, nem halottak szellemei, hanem angyalok és más különböző szellemek voltak.

Kelley kétségkívül gazfickó volt, és az egészséges emberi értelem ezért Dee szellemekkel végrehajtott kísérletét csalásnak tartaná. Azonban van egy fontos bizonyíték, amely Deet igazolja. A szellemek azt állították, hogy egy sor mágikus invokációt vagy kulcsot bocsátanak ősrégi henochi nyelven rendelkezésére.

Henoch könyve nem valódi mű, az Ótestamentumból származik és leírja, miként közösköltek az angyalok az emberek lányával, és a mágijának és az okkult tanának ezen alapvető titkait továbbadták. Dee élte idején ez a könyv még csak részleteiben létezett, bár Bruce, aki utazó volt, 1773-ban Abesszíniából elhozta a teljes mű egyik példányát Európába. A könyv természetesen

héber nyelvű, nem „henochi”. Dee „szellemeit a „kulcs” nyelvének tartották, mint Henoch könyvének angyalait.

A különlegesség az, hogy a henochi nyelv esetében tényleges egy nyelvről van szó, amelynek megvan a saját nyelvtana és mondattana. Crowley önéletrajzában azt írja, hogy „sokkal méltóságtelejesebb és hatásosabb, mint a görög vagy a szanszkrit és, hogy az angol fordítás, bár néhány helyen csak nehezen érthető, nagyon magasztos részleteket tartalmaz.”

(Crowley a teljes szöveget a *The Equinox*, 1. Kötet, lásd *Golden Dawn*, 4. kötet, 9. könyv)

Az ilyen megjegyzések természetes elismert kételkedést váltanak ki, mivel Crowleynek nyilvánvalóan megvolt az oka arra, hogy ebben az esetben túlozzon. Az, ami ezt a bizonyítást alátámasztja, különösen meggyőző. A henochi alapszöveg tizenkilenc „kulcsból” áll, ezekből a leghosszabb körülbelül 300 szavas; a legtöbb „kulcs” körülbelül száz szóból áll. Egy ... szótár, amelyet Leo Vinci állított össze (*Regency Press*, London 1977), körülbelül 900 szót tartalmaz. Ha elfogadjuk azt, hogy Kelley találta fel ezt a nyelvet, akkor azt is feltételeznünk kell, hogy először egy sor invokációt tömören henochira fordított, és aztán minden szöveget megjelölt. Azonban ezen felül még másra is szükség volt. Deenek volt egy sor táblája, amelyek 49x49 kockából álltak, amelyek a legtöbb betűt vagy szimbólumot tartalmazták. Általában annál az asztalnál ült, amelyen ezek a táblák vagy kártyák voltak kiterítve, míg Kelley a kristályba nézett. Aztán Kelley egy pálcával rámutatott az egyik vagy másik táblára és így szólt: „Ő (az angyal) a 6. oszlop, 31 sorra mutat.” Dee megkereste a pozíciót a táblán és a betűt a körülötte lévő mezőre írta. Kelleynek tehát tudnia kellett a betűk és a szimbólumok pozícióját minden táblán. A legmeggyőzőbb az, hogy az üzeneteket visszafelé „továbbították”, mivel a szó kiejtése a megfelelő betűsorrendben bizonyos erőket szabadított fel. Ezért a szavakat, ha leírták, meg kellett fordítani. Elképzelhető, hogy Kelley elég ravasz volt ahhoz, hogy rájöjjön a henochi nyelvre és megjegyezze ezen nyelv tizenkilenc invokációját; azonban lehetetlen, hogy egy ilyen bonyolult kódrendszert meg tudott volna jegyezni.

A henochi nyelvet sok mágiatörténész behatóan tanulmányozta – az utolsó Stephen Skinner volt, aki épp most ír erről egy könyvet. Mindannyian megerősítik azt, hogy ez egy tényleg összefüggő nyelv, amely semmilyen hasonlóságot nem mutat egyetlen élő nyelvvel sem. Konzekvens módon tekintik az „okkultisták” a henochi nyelvet az intelligens entitások valódi létezésének legmeggyőzőbb bizonyítékaként. Az az alternatív feltevés, mely szerint a nyelv Dee és Kelley tudatalatti szintjeinek összekapcsolódásából alakult ki (eddig senki sem tudta bebizonyítani, hogy talán Dee maga találhatta ki ezt a nyelvet – teljes őszintesége általánosan elismert). Valóban nincs elképzelésünk a tudattalan összetettségről. Úgy tűnik, nem kétséges, hogy „zörgőmanó-jelenségeket” okoz, és ezért ez lehet a legtöbb „szellemvilági üzenetért felelős”. Azonban általában a szellemüzenetek nem bonyolultak és gyakran gyerekesek is. A henochi összetett. Feltételezhetjük, hogy a Dee (vagy Kelley) által alkotott „szupertudatos” szellem terméke volt, azonban ez a feltételezés egyáltalán nem logikusabb annál a gyanúnál, hogy a „testetlen életformák” diktálták a nyelvet. Mindez nem győzhet meg minket, azonban legalább megérthetjük ebből, miért lehet Kenneth Grant – Crowley tanítványa ennyire biztos abban, hogy Lovecraft közvetlenül tudott „az univerzumok közti dimenziótlan mélység lakóiról”. Ha Dee henochi nyelve ezekből az entitásokból származik – vagy egy másfajta „szellemi lénytől” – akkor valószínűleg elfogadhatjuk, hogy Lovecraft idegenszerű mitológiája ugyanebből a forrásból származik. Grant ezen a ponton a *Nightside of Edenben*, amelyben az életfa „sötét oldalával” foglalkozik, meggyőzően érvel.

Engedjék meg, hogy egy összefoglalást tartsak. Lovecraft romantikus „világmegtagadó” volt, nem csak egy álmodozó, hanem egy ember, akit a „valódi világgal” szembeni ellenszenv hajtott, és körülvevett. Úgy vélem, hogy szokása volt olyan műveletek végrehajtása, amelyek Machen „hipnózisára” hasonlítottak – nem tudatosan, azonban, mint Machen esetében, a kétkedés és a fáradtság állapota határozott meg. A mágia egyik legfontosabb része „a valódi világ”. Az emberek csak ritkán akarnak valamit tényleg; ha azonban tényleg meg kell tenniük valamit, egy olyan akaratot használnak, amely mélyebb és erőteljesebb, mint a hétköznapi akarat.

Ez az az akarat, amelyet a mágus megpróbál irányítani. (Valaki, aki valamit feltétlenül akar – mondjuk egy nőt vagy egy ellenség vesztét, tudatlanul is irányíthatja.) Lovecraft nem olyan ember volt, aki akaratát gyakran használta. Ő inkább egy lusta álmodozó volt. Azonban néha olyan szenvedéseket élt át, amelyek hatására „valódi akarata” felébredt.

Azt kell mondani, hogy nem szükséges tartós koncentráció ahhoz, hogy egy ilyen hatást elérjünk, hanem csak egyfajta abszorpció. Erre egy saját példát szeretnék mondani. 1968-ban kezdtem a *The God of the Labyrinth* írni. Ez egy irodalmi kutatásról szóló könyv; a hős, Gerard Sorme, egy tizenkilencedik századi ír világit keresett, név szerint Esmond Donellyt, aki állítólag egy ismert pornográf mű szerzője. Amikor elkezdtem, akkor egy igényes detektívregényt akartam írni, az orosz író, Irakly Andonikow stílusában. Azonban a munkám egy bizonyos pontján hirtelen észrevettem,

hogy a cselekmény kicsúszott a kezemből. Az történt ugyanis, hogy a hősömet egyre erősebben elnyelte Esmond keresése, míg végül a világfi szelleme teljesen bekebelezte. Továbbá azt is megállapítottam, hogy úgy érzem, Esmond valahogy engem is uralni kezdett. Én természetesen tudtam, hogy ő nem egy valódi személy, hogy én csak kitaláltam; azonban az az érdekes érzésem volt, hogy mégis létezik és megpróbáltam kommunikálni vele. Természetesen mindent részletesen kidolgoztam róla - erre azért volt szükség, mert találkozott olyan kortársakkal, mint Rousseau és Boswell, és a legfontosabb dolgokat róla pontosan meg kellett határoznom. 1848-ban született és 1865ben, tizenhat éves korában kezdte meg nagy európai utazását. A regényben egy bizonyos helyen, amikor a hős felfedezi, hogy Esmond „birtokba veszi”, épp Dublinba utazik (nyugatról) és arról hallucinál, hogy épp egy kocsiban utazik - mintha Esmond is vele tartana a nagy utazásán. Amikor megérkezik Dublinba, a Chapelizod Road úgy tűnik számára, mintha a 16. században volna. Be akar jobbra kanyarodni a Grattan Bridgere, mert biztos benne, hogy ez az utolsó lehetőség arra, hogy a Stephen's Greenre vezető hídon átkeljen. Elfelejtette azonban, hogy az O'Connell Bridget csak 1765-ben adták át...

Itt eszembe jutott, hogy mit is akartam valójában: egy beszámolót a 18. századi Dublinról. Ebben a házban ezernyi könyv volt, és biztos voltam abban, hogy valaminek lennie kell erről. Végigkutatam az utazással kapcsolatos részleget és rábukkantam A. Peter Dublin Fragments (1928) című könyvére. Belenéztem a könyvbe és még a hajam is égnek állt. Volt benne egy térkép Dublinról és elővárosairól J. Roquéto - előttem van, mert most írom -, amelyet George Putlandnak ajánlott és „az idő szerint korrigálva, 1765”). Természetesen mindent megtaláltam benne, amire szükségem volt:

Ezután a könyv elkészüléséig végig éreztem Esmond jelenlétét. Azonban a furcsaságok a könyv megjelenése után sem maradtak el. Kaptam egy levelet Francis Kingtől, aki maga is egy író volt, és a mágiáról szóló könyveket írt; a levélben azt kérdezte tőlem, honnan szereztem ilyen sok információt a pávakultusz titkos társaságáról. Azt írta, világos, hogy arról van szó, amit a Főnix szektáról vélek - arról a „szexuális társaságról”, amelynek végül Esmond is nagymestere lesz.

Úgy tűnik, hogy egy érdekes kulcsot jelentettem meg, amelyben megemlítettem, hogy Edward Sellon is tagja ennek a társaságnak. Sellon egy 18. századi világfi és pornográfus volt, aki, úgy tűnik, a pávakultusz tagja volt. Azonban Francis King meg volt győződve arról, hogy ő azon kevesek közé tartozott Angliában, akik tudták, Sellon ezen titkos társaság tagja volt. Tudni akarta, honnan szereztem ezeket az információkat. Azt a választ kellett adnom neki, hogy én találtam ki. A Főnix Szekta Borges egyik utasítására jött létre. Edward Sellon neve Pisanus Fraxis a betiltott könyvek bibliográfiájában jelenik meg...

Egyet értek azzal, hogy mindez csupán véletlen. Csak azt tudom mondani, hogy attól a pillanattól kezdve, amikor először éreztem Esmond jelenlétét, valamilyen hasonló véletleneket vártam; sokkal-sokkal több történt azonban a későbbiekben; a legtöbbet minden esetre azonnal elfelejtettem. Hasonló élményben volt részem, mint amikor később Az okkultot írtam, mert mindig a megfelelő időben botlottam létfontosságú információkba. Egyszer leesett egy könyv a polcra és pont azon az oldalon nyílt ki, mint amit kerestem. Hajlamos vagyok úgy vélni, hogy az ilyen „egyidejűség” a „szupertudatból” származik. Amikor elkezdtem a Misztériumokat, egész biztos voltam benne, hogy ismét ilyen véletlenek fognak történni, és tényleg így is lett.

Emiatt egyszerűen úgy vélem, hogy miután Lovecraftot a Cthulhu Mítosz felemésztette, „találmányának” saját életet tulajdonított és életenergiája a kollektív tudattalanból származott. 25 évvel halála után mutatta be Pauwels és Bergier a saját bizonyítékait és arra a következtetésre jutottak, hogy az ember nem az első intelligens lény a földön - hogy a földön évezredek, sőt talán évmilliókkal ezelőtt, sőt, talán sokkal korábban, minthogy az ember életformaként megjelent, látogatók járhattak. (Elméleteik a svájci Erich von Daniken által váltak népszerűvé.) Az olyan könyvekben, mint a The UFO Menace és a Why Are They Watching Us? az UFO kutatók olyan elméleteket hoztak létre a „világűrbeli idegenekről”, amelyek úgy hangzanak, mint Lovecraft késői „science-fiction történetei”.

Ha Kenneth Grantnek igaza van abban, hogy Lovecraft találmányai helyesebbek, mint vélte, akkor ez azt is megmagyarázná, miért lettek rosszabbak a tudathasadásának kínjai Cthulhu hívása után, és miért nem javultak. Egy rejtett tudás ismerője lett egyfajta pap. Grant érvelése szerint Lovecraft versei megmutatják, hogy tudott erről a dolgról, hogy valódi okkult tudással, és nem a fantáziájával játszott. Azonban ha ez így van, akkor ez a tudás inkább intuitív, mint tudatos. Lovecraft mindig úgy vélte, hogy ő félelmetes történetek írója, egy utazási író, aki azzal tett szert nagyobb jövedelemre, hogy más írók kontármunkáit vizsgálta át. Crowley egy teljesen elégtelen karakter lehetett, azonban legalább ismeretlen erők követének tekintette magát. Elfogadta a szerepét, mint pap. Lovecraft általában elégtelen papnak számított, aki nem hitt „találmánya”

erejében. Legjobb történeteit a fiókba dobta és elfelejtette őket; azt mesélte barátainak, hogy úgy döntött, felhagy az írással.

Visszapillantva észrevehetjük, hogy a hiányzó önismeret és a saját értékek alábecsülésének tragikus példája volt. Ezen tragédia utolsó felvonásának kezdete az *Árnyék az időn túlról* című műve volt, amelyről néhányan úgy vélik, hogy olyan életformáról ír, amely „más dimenziókban” létezik. Olyan szellemekről, amelyek képesek arra, hogy a csillagokat maguk mögött hagyják, olyan civilizációról, amely több millió évvel idősebb, mint az emberiség. A különleges az, hogy Lovecraftnak az volt a véleménye, hogy horrortörténeteket ír. A legtöbb olvasó ezt érthetetlennek találja. A Nagy Öregek legérdekesebb látomásai nem ijesztőek, hanem ígézőek. Galvanizálják a képzelőerőt, csodálkozásra adnak okot, nem félelemre. Azonban Lovecraft saját természetének félreértése miatt írt olyan régi stílusban, mintha egy rekedt suttogó hang mesélné a történetet. Ahelyett, hogy felismerte volna, hogy egy új fejlődés küszöbén állt, valószínűleg azt feltételezte, hogy csillaga leáldozóban van. Abbahagyta az írást. Körülbelül ugyanebben az évben beteg lett. Már sokszor elmondott dolog, hogy a rák kapcsolatban áll a frusztráltsággal. A Texasi Egyetem Orvosi Tanszékének egyik orvosa, Augustin de la Pena is írt egy könyvet, amelyben azt állítja, hogy a rákot „információ deficit”, egy másik kifejezése az „unalom” szónak, is okozhatja. Nem tagadja, hogy a virális vagy kémiai összetevők is szerepet játszhatnak; azonban azt is állítja, hogy létezik egy másik elem is, amely a központi idegrendszerrel asszociál. Az „információtöbblet” a központi idegrendszerben – túl sok, amelyet magunknak kell áldoznunk – megakadályozza a rákot, míg a depresszió és az unalom gyorsan terjedő rákfajtákhoz vezethet.

„Ha az információ deficit elér egy bizonyos kritikus értéket, a központi idegrendszer egy nem specifikus jelet küld a legtöbbször szomatikus szerkezeti terjedelemnek... és megmutatja, hogy az információk megújítására van szükség. Carcinogenesis (a rák kialakulás) a test azon módszere, amellyel „új információkat” bocsát rendelkezésre...”

Fizikai értelemben Lovecraft életének nagy részét az „információ deficit” állapotában töltötte. Csak képzelete bocsátott új dolgokat rendelkezésére. 1930-tól levelezőpartnereit szabályos időközönként biztosította arról, hogy abbahagyná az írást, mert már nincs miről írnia; azonban folytatásra kötelezte saját magát. 1934 novemberében kezdte írni az *Árnyék az időn túlról* és 1935 februárjában lett vele kész. Nem tudjuk pontosan, mikor lett a rák először felismerhető, azonban Sprague de Camp „1937 februárjáról” beszél, „két évvel az után, hogy abbahagyta az írást” – ennyi elég ahhoz, hogy meg tudjuk állapítani, hogy a történet befejezése és a betegség bekövetkezése között kölcsönös viszony van. Ha Lovecraft betegségének hat hónapjában felkeresett volna egy orvost, még lett volna elegendő idő az operációra. Azonban amikor 1937 márciusában végül diagnosztizálták a vastagbélrákot, már túl késő volt. A rák már az egész testet megtámadta. Öt nappal az után halt meg, hogy kórházba szállították.

Ezzel vissza is térhetünk könyvünkhöz és annak keletkezéséhez.

1967-ben Sprague de Camp, amikor épp Lovecraft önéletrajzán dolgozott, Alan Nourse science-fiction íróval utazásra indult Indiába a Közép-Keleten keresztül. Anyagokat gyűjtött Az ókor világ nagy városai című könyvéhez. Bagdadban találkozott az iraki Régészeti Vezérigazgatóság egyik tagjával, akivel már levelezett, és akivel néhány napig archeológiai lelőhelyeket keresett fel. Amikor ez az ember tudomást szerzett Sprague de Camp Lovecraft-ról szóló életrajzi művéről, azt mondta, hogy a birtokában van egy olyan kézirat, amely talán érdekes lehet, mert egy ősrégi, az arabhoz hasonló nyelven íródott. Érthető módon Sprague először elutasította. Ő ugyanis nem volt az arab nyelv tudósa és úgy vélte, hogy egy ilyen kéziratnak nem látna semmilyen hasznát. Ezenkívül törvénybe ütköző az olyan kéziratok beszerzése, amelyek az országhatáron kívülről származnak és attól tartott, hogy a vámon elvonnák tőle a művet. Valamint az iraki férfi is csak nagyon keveset árult el a kézitról. Mindaz, amit el akart mondani, az volt, hogy egy mágikus tartalmú kézitról van szó, azonban a témájáról hallgatott. Nem sokkal azelőtt, hogy Sprague ismét elhagyta volna Bagdadot, az iraki még egyszer megemlítette a kéziratot, és ezúttal világosabban beszélt róla. Épp egy étteremben voltak és Sprague és Alan Nourse egy előtető alatt tartózkodott több vendéggel az éttermen kívül. Velük szemben ült egy palesztin, a Bejrúti Egyetem egyik professzora.

Különös, hogy akkor épp ő volt azzal elfoglalva, hogy a *The Strength to Dream* című könyvem arabra fordítsa. Sprague megemlítette, hogy barátok lennének; és beszélgetni kezdtek Lovecraft-ról. Sprague megkérdezte, helyes-e, ha az A1 Azifot Démológiának fordítjuk. Sprague azt állította, hogy ezt a szót az arabok a rovarok éjszakai zajának leírására használják, amelyről azt tartották, hogy a démonok zörgése. A palesztin azt mondta, hogy sosem hallott erről. Ekkor az iraki Régészeti Vezérigazgatóság képviselője hozzávetőlegesen megjegyezte, hogy a szó a régi akkád nyelvből származik, és hogy látta az irodájában lévő kézitrón. Sprague nagyon meglepődött és megkérdezte, láthatná-e; a tisztviselő beleegyezett és megígérte, hogy másnap reggelre elhozza

neki.

A kéziratot fekete tintával írták barna pergamenre és Sprague csalódott volt, mert egyetlen betűt sem tudott kiolvasni belőle. A tisztviselő azt mondta, hogy dúr nyelven írták, amelyet még beszélnek néhányan a Duria nevű faluban, Észak-Irak kurdok lakta részén. Amikor Sprague azt kérdezte, hogy megvehetné-e a kéziratot, a tisztviselő olyan árat mondott, amely bár magas volt, de nem túlzott mértékben. Sprague aránylag biztos volt abban, hogy ő a kéziratot, ha szükséges, a Philadelphiai Múzeum Régészeti osztályának el tudná adni: Így megvásárolta és nem támadtak nehézségei azzal, hogy bevigye az országba.

Amikor ismét Amerikában volt, megpróbálta lefordíttatni. Frusztrált volt, amikor a tudósoktól megtudta; hogy a kéziratot bár olyan nyelven fogalmazták, amely a perzsához hasonló, azonban sok a „gibberish” (keveréknyelv) benne. Ez tovább bátorította Spraguet, aki azt hangsúlyozta, hogy a „gibberish” szó „Geber” arab alkimista nevéből származtatható, aki körülbelül a legendás Alhazred kortársa volt. Azonban amikor Rheinhold Carter, aki a Metropolitan Múzeumban kollégája volt, azt mondta, hogy a kézirat biztosan egy 19. századi hamisítvány, Sprague teljesen elcsüggedt.

1969-ben nőtt meg ismét az érdeklődése, amikor kapott egy levelet attól a bagdadi hivatalnoktól, aki felajánlotta- a levél utóiratában -, hogy annál is magasabb áron visszavásárolja a kéziratot, mint amit akkor, kapott érte. Sprague hajlott volna arra, hogy beszéljen róla, azonban levelére nem kapott választ. Egy másik arab levelezőtársa mesélte el neki később, hogy ezt a hivatalnokot állami pénzek elsikkasztása miatt börtönbe zárták.

1973-ban Sprague úgy döntött, hogy megjelenteti a kézirat egy faksimile kiadványát, és az Owslick Pressnél, Philadelphiában meg is jelent, Al Azif, A Necronomicon címmel. A bevezetőben Sprague elmeséli a kézirat megvásárlásának valódi történetét; a többi fikció, amelyben azt állítja, hogy három arab tudós, akik a művet le akarták fordítani, eltűntek, és hogy ez valószínűleg arra vezethető vissza, hogy a fordítás folyamán a szavakat magukban mormolták, és úgy írták le őket. Valójában azt akarta, hogy a publikáció felkeltse a rejtély iránt valamelyik arab tudós érdeklődését.

Itt kerül Robert Turner a képbe. Annak az újkori mágikus csoportnak az alapítója, amelynek „Order of the Cubic Stone” a neve és Wolverhamptonban székel. A rendnek van egy félévente megjelenő magazinja, amely a The Monolith címet viseli. Francia King megemlíti a rendet a Ritual Magic in England című könyvében. Ahogy én is, úgy Kenneth Grant és Robert Turner is már régóta meg vannak arról győződve, hogy Lovecraft mítosza nem egyszerűen romantikus találmány, hanem ősrégi mágikus hagyományokon nyugszik, azaz „egy olyan archetipikus példán alapul, amely látszólag összefüggéstelen, mágikus és mitológikus adatokat tartalmaz, illetve ezeket egyesíti.”

Robert Turner, azon okokból kifolyólag, mint én, meg van győződve a mágia alapvető érvényességéről. A foglalkozása mérnök és úgy véli, hogy a mágia és a boszorkánytanok iránti érdeklődését a romantika, a titokzatos és a szokatlan dolgok bűvölete váltotta ki. Amikor intenzíven foglalkozni kezdett a mindenhonnan származó mágikus hagyományokkal - és a letűnt civilizációkkal -, akkor a figyelemre méltó, alapul szolgáló állandósághatott rá. Ha a mágiát tényleg a babona és a tudatlanság hozta létre, akkor azt is feltételezhetnénk, hogy az eszkimók mágikus rendszereinek nincs semmi közük a perui indiánok mágiájához. Ez azonban nem így van; bámulatos hasonlóságok állnak fenn, amelyeket az antropológusok, Sir James Frazer-től kezdve Joseph Campbellig (akinek monumentális műve Az Isten maszkjai a legjobb modern bevezetőműnek számít ehhez a témához) bebizonyítottak.

Egy amerikai indián sámánnak (vagy boszorkánymesternek) nem okozna nehézséget új-guineai vagy lettországi kollégája mágikus folyamatainak megértése. Régészeti leletek bizonyítják, hogy az ókori babiloni vagy thébai mágia nem különbözik Paracelsus vagy Cornelius Agrippa tanításától. Természetesen a nyelv és a jelképek különbözőek, mint ahogy az egyiptomi matematikus nyelve is különbözik a rómainól vagy az arabétól. Azonban az alapjául szolgáló tervek bámulatosan hasonlóak. Mindezek alapján Robert Turner úgy véli, hogy a mágia alapjául szolgáló törvényekre ugyanazok az objektív dolgok érvényesek, mint a fizikára. A fő különbség abban rejlik, hogy a fizika az extern világgal foglalkozik, míg a mágia az emberi psziché rejtett dolgaira és a külső univerzumhoz fűződő misztikus kapcsolatára vonatkozik.

Robert Turner a mágia természetére vonatkozó elképzeléseit a Necronomiconhoz írt kommentárjában fogalmaz meg, ami ebben a könyvben is megjelenik. Elegendő annyit mondani, hogy amikor elkezdett Lovecraft Cthulhu-történeteivel foglalkozni, arra a mély meggyőződésre jutott, hogy a mítosz nem Lovecraft fantáziájának szüleménye volt, hanem ugyanazokban a mágikus hagyományokban gyökerezett, mint amelyből Hermész Triszmegisztosz vagy John Dee írásai is származnak. Az első sejtése - mint mondja - az volt, hogy Lovecraft maga is egy gyakorló követő volt, vagy legalábbis egy mágikus rend tagja. Amikor Lovecraft levelét olvasta, csodálkozva - és meglepődötten - fedezte fel, hogy Lovecraft nyilvánvalóan minden „okkultizmust” a hiányzó

szellemi képességeknek tulajdonított. Azonban, amikor ismét a Cthulhu mítoszt olvasta – Az örület hegyei; Charles Dexter Ward esete, Árnyék az időn túlról, Rémület Dunwichben – újból meggyőződött arról, hogy Lovecraft többet tudott a mágiáról, mint amennyit a leveleiben elismert.

Körülbelül ez idő tájt – 1972-ben – jelent meg Kenneth Grant Magical Revival című műve, és Robert Turner eleinte hajlott arra; hogy elfogadja Grant nézeteit, és azt is, hogy Lovecraft egyfajta „tudatlan betekintés” volt. Turner meg volt győződve arról, hogy Grantnek alapvetően igaza van, azonban azt is gyanította, hogy Lovecraft tudása a mágikus írásokról nagyobb volt annál, mint azt Grant hitte, és hogy bizonyos műveken nyugszik, amelyekhez Lovecraft Providenceben és New Yorkban is könnyen hozzájuthatott.

Robert Turner és én közös érdeklődésünk miatt találkoztunk a rituális mágiákon. Elbűvölve hallgattam, amikor arról az elméletéről mesélt nekem, hogy Lovecraft mitológiája ősrégi mágikus hagyományokon nyugszik – különösen; amikor azt mondta, hogy elméletének egyik fő feltevései a The Strength to Dream című könyvből származik. Ebben a műben Lovecraft. mitológiáját összehasonlítottam Madame Blavatskyéval. Azt állítottam, hogy Blavatsky Titkos Tanításában (2 kötet, 341. oldal) „óriási romokról és kolosszális kövekről beszél”. A titkos tanítás lényegében egy roppant nagy kommentár a „világ legrégebbi kéziratához”, Dzyan könyvéhez. Madame Blavatsky azt állította, hogy a könyv vagy a pálmalevelek gyűjteménye vízzel; tűzzel és levegővel elpusztíthatatlan egy különleges impregnáció miatt. A legtöbb nem-teozófushoz hasonlóan mindig is inkább az volt a véleményem, hogy a Dzyan könyve az ókori okkultisták találmánya. Azonban sok komoly ember; köztük a híres buddhista, Christmas Humphrey megerősítette a kézirat eredetiségét. Egy Sri Madhava Ashish nevű író a Dzyan Stanzája elemzésének két könyvet is szentelt, mivel úgy vélte, hogy a mű pontosan az, amit Blavatsky állít. Igazat kellett adnom Robert Turnernek abban, hogy ha a Dzyan könyve eredeti, akkora Necronomicon alapjául szolgálhat. Sajnos azonban az is lehet, hogy Lovecraft mitológiájának példaképeit Blavatskytól vette át.

Az is ez idő tájt történt, amit egy másik barátomtól, George Haytól, a H: G. Wells Society egyik vezetőjétől – amelynek én magam is tagja vagyok – hallottam. George Hay science-fiction történész, és ezen könyv kiadója felkérte; hogy írjon néhány esszét Lovecraftról és a Necronomiconról. Természetesen úgy tervezték, hogy a Necronomicon Lovecraft találmányaként kezelik (két olyan esszé, amely Robert Turner fontos felfedezése előtt íródott, a függelékben olvasható). George megkérdezte tőlem, hogy írok-e én is a cikkhez, és én erre azt javasoltam, hogy Robertet kell megkérdeznie, vajon ő írna-e valamit. Hozzá fordult, ő pedig éppen néhány új kutatást vizsgált, mert azt sejtette, hogy Lovecraft hozzájuthatott különböző középkori grimoriekhoz, mint például Mózes kardja, és hogy ezt a hitelességet a mágiához fűződő viszonyával lehet magyarázni. El kell ismernem, ez nekem valószínűtlennek tűnt. Úgy gondoltam, hogy Robertet a vágyai irányították. Mégis George Hayjel egyetemben az volt a véleményem, hogy a nézeteit érdemes lenne egy publikációban közzétenni.

Az első áttörésünk azonban egészen más irányból jött. 1976 nyarán véletlenül említettem a Lovecraft tervünket Carl Tausk barátomnak, a Bécsi Technologische Institut egyik munkatársának. Carl meglepett, amikor melleleg megjegyezte, hogy úgy hallotta, Lovecraft édesapja egy egyiptomi szabadkőműves volt. Megkérdeztem, honnan tudja, ő azonban nem tudott válaszolni. Azt mondta, hogy egy akadémiai találkozó utáni éjjeli beszélgetésen hallotta. Mivel csak keveset olvasott Lovecraftról, nem járt utána a dolognak. Azonban emlékezett arra, ki mondta, és megígérte, hogy miután visszatér Bécsbe, utána jár.

Ekkor végre lassanként úgy éreztem, hogy végre nyomon vagyok. Épp Sprague de Camp Lovecraft-életrajzát olvastam és megtudtam, hogy Howard apjáról, Winfield L.ovecraftról, aki szifiliszben halt meg, amikor Howard még gyermek volt, szinte semmit sem tudott. Winfield Lovecraftot – mivel angol akcentussal beszélt – ismerősei a pompás angolnak nevezték. 35 évesen feleségül vette Susan Philipset, aki egy providencei gazdag üzletember lánya volt. Ekkoriban a Gorham Silver Companynél volt eladó Providenceben; négy évvel később Winfield Lovecraft Chicagóba ment üzleti útra és a szellemi összetörtség első jeleit mutatta. Azt állította, hogy a szobalány megsértette őt, és hogy a feleségét a felső emeleten megtámadták. Beszámíthatatlannak nyilvánították, és egy gyógyintézetbe utalták, ahol öt évvel később meghalt. Egy lelki beteg általános paralizise, a szifilisz utolsó stádiuma, körülbelül húsz évig tart, míg észrevehetővé válik. Ekkorra a betegség már rég túllépte a fertőző stádiumot, azonban genetikailag örökölhető. Szerencsére Howard nem tűnt érintettnek.

Nem lett volna meglepő rájönni arra, hogy Winfield Lovecraft szabadkőműves volt. A „modern szabadkőművesség” (amely Angliában 1717-ben jött létre) 1730 körül érte el Philadelphiát és gyorsan átterjedt Bostonra, New Yorkra, Charlestonra, Portsmouthra és máshova. Az amerikai entuziazmus volt az alapja annak a testvériség-ideának, amiért a szabadkőművesség az egész

kontinensre kiterjedt. A legtöbb amerikai városnak még ma is megvan a szabadkőműves nagypáholya. Míg az európai szabadkőművesség megtartotta a titkos társaságok hagyományát, a szabadkőművesség az Új Világban tiszteletreméltó társasággá vált, amelyhez a legtöbb üzletember tartozott. Ahogy egy történész megjegyezte az amerikai szabadkőművesség felvette a szigorú tagválasztás ideáját és nyilvános munkát végzett.

Attól kezdve, hogy Lovecraft sikeres üzletemberként főleg Bostonban tevékenykedett, adottnak tekinthetjük, hogy ő is szabadkőműves volt. Azonban az egyiptomi szabadkőművesség valami teljesen más. A legtöbb történész véleménye megegyezik abban, hogy a szabadkőművesség eredete az ókori Egyiptomban keresendő – a szabadkőművesek a templomépítésszek és a kézművesek céhei voltak. Az egyiptomi szabadkőművességet a híres mágus vagy henccegő „gróf”, Cagliostro alapította vagy csak újjá élesztette körülbelül 1778-ban. Cagliostrot 1777 áprilisában vezették be a szabadkőműves Esperance Lodgeba Londonban. Azt állította, hogy nem sokkal később kapott egy kéziratot, amely beszámolt a szabadkőművesség eredeti formájáról, ahogy Egyiptomban létezett. Erre Cagliostro egyiptomi szabadkőművesnek nevezte ki magát, és új tanítását egész Európában terjesztette. Lipcsében a páholymesternek egy bankett után azt mesélte, hogy mindenképpen meg kell ismernie az egyiptomi rítust, máskülönben érezni fogja az „Isten kezét”. Amikor a férfi néhány nappal később öngyilkosságot követett el, akkor ezt a Cagliostro-jóslat beteljesülésének tartották, és az egyiptomi szabadkőművességet hirtelen komolyan vették. Még szkeptikus önéletrajzírói sem kételkednek abban, hogy Cagliostro az egyiptomi szabadkőművesség számára teljesen komoly volt.

Hét évig állt Cagliostro csillaga magasan az okkultizmus egén. Aztán került sor a nyaklánc-afférra, amikor Cagliostro barátja, Rohan kardinális egy szélhámosnő, Motte Valois grófnő, áldozata lett. Cagliostrot cinkostársnak nyilvánították – tévesen – és végül letartóztatták. Abszurd viselkedése a törvény előtt és abszurd „élettörténete”, amit a bíróságon hangosan tett közzé, a nép gúnyolódásainak tárgyává tette és Londont örökre el kellett hagynia. Minden esetre utána elkövette azt a hibát, hogy Rómába ment, ahol szabadkőművessége miatt letartóztatták és végül a Vatikán börtönében halt meg 1795-ben. Ekkoriban volt a francia forradalom is; több ezernyi arisztokratát öltek meg és sok száz menekült Amerikába. Nyilvánvalóan Cagliostro követői is voltak köztük, akiket beavatott az egyiptomi szabadkőművességbe.

Az utókor véleménye szerint Cagliostro nagyrészt sarlatán volt. Azonban, ahogy Az okkult című könyvemben megjegyeztem, fontos „mágus” is; jós, próféta és gyógyító volt – különösképpen az utóbbi.

Mi a különbség az egyiptomi szabadkőművesség és az általános titkos társaságok között? Szerencsére most nem kell találgatnunk: A. E. Waite a New Encyclopedia of Freemasonryban (1923) részletesen leírta az egyiptomi szabadkőművességet. A szabadkőművesség kevés ezoterikus formájáról, amelyekbe Cagliostrot először Londonban avatták be, rendelkezésünkre áll W R. H. Ziowbridge Cagliostrpról szóló könyvének (1910) írása. Cagliostrot más testvérek jelenléte mellett vezették be és egy kötél segítségével a tetőre húzták, ami az ég akaratával szembeni alázatosságot szimbolizálta.

Bekötötték a szemét és egy töltött pisztolyt adtak a kezébe; aztán megparancsolták neki, hogy lője magát fejbe. Amikor a természetes ösztönből adódóan habozott, megparancsolták neki, hogy esküdjön meg arra, hogy a magasabb rendű parancsokat kérdés nélkül végrehajtja. Erre adtak neki még egy pisztolyt – ezúttal egy töltetlen. Cagliostro remegő kézzel a homlokához emelte és meghúzta a ravaszt. Abban a pillanatban elsütöttek egy másik fegyvert és a fejére csaptak egyet. Aztán levették a szeméről a kötést és ezzel Cagliostrot szabadkőművesé avatták.

Világos, hogy az Esperance Lodge rítus relatíve egyszerű, úgyszólván durva volt. Cagliostro egyiptomi rítusa azonban valami más volt. A jelöltnek a páholyba lépés előtt már szabadkőművesnek kellett lennie.

A szertartás előtt aztán egyedül hagyták egy szobában, amelyben egy piramis, valószínűleg a Kheopsz-piramis képe volt látható, és erre kellett koncentrálnia. Miután hétszer kopogott, egy trónus elé vezették, amelyen egy fehérbe öltözött mester ült, aki egy rendkívül hosszú beszédbe kezdett a természetes és a természetfeletti filozófiáról. Ennek tizenhat alosztálya volt, köztük a Salamon által alapított szabadkőművességről szóló fejezet és az „okkult erők” használata.

A szabadkőművesség két fajtája közti különbség kézenfekvő: a hagyományos szabadkőművesség a kereszténység egyik variációja, míg az egyiptomi irányzat a hermetikus filozófián, azaz, a mágian alapul. Salamon nem csak a templom építője volt, hanem egy legendás mágus is és a híres, középkori grimoireok, a Salamon Kulcsa szerzője is. Ezen kívül a mágia legendás alapítója, Hermész Trismegisztosz, Egyiptomból származott, ahol Thoth néven volt ismert. A mágikus írások híres gyűjteményét, a Corpus Hermeticamot (beleértve a híres „Smaragdtáblát” vagy „Tabula Smaragdinát”) a háromszor hatalmas Hermésznek tulajdonították. (Manapság már tudjuk, hogy a

Corpus legnagyobb része a Krisztus utáni 2. századból származik.)

Emiatt vélte úgy Cagliostro, hogy az egyiptomi szabadkőművesség felsőbbrendű a szokványos titkos társaságnál, mert az egyiptomi variáns a mágia eredetéig és az „okkult filozófiáig nyúlik vissza. Az általános szabadkőművestől a Bibliában való jártasságot vártak el, Egyiptomban ezzel szemben tudnia kellett valamennyit az asztrológiáról, az alkímiáról, a misztikus filozófiáról és a rituális mágiáról is. Cagliostro maga is tudott valamennyit – még ha nem is sokat – ezekről a témákról. A mesterektől elvárták, hogy sokat tudjanak.

Száz évvel Cagliostro halála után a mágiát újból életre keltették. Hirtelen a mágia ismét komoly dolog lett. Franciaországban Eliphas Lévi, különösen a „Transzcendentális mágiáról” szóló művével, amely a zsidó Kabbala tarotjával foglalkozik, figyelemre méltó vágy ezen téma megvitatásáról. McGregor Mathers, a Golden Dawn hermetikus rend egyik társalapítója; angolra fordította a Salamon Kulcsát és az Abramelin Szent Mágiáját. Mindenféle furcsa szabadkőműves társaságokat alapítottak; néhány közülük – mint a Memphisi Nagypáholy és az Egyiptomi Hermetikus Rend – nyilvánvalóan Cagliostro egyiptomi szabadkőművességének utódja. Kennefh Mackenzie, az excentrikus tudós, aki a Royal Masonic Encyclopediát kompilálta, Párizsba utazott, hogy Eliphas Léviről és ezáltal az Egyiptomi Hermetikus Rendről megtudjon valamennyit.

Röviden, a 19. század vége felé a mágia és a szabadkőművesség erős kapcsolatban álltak egymással, és azt az embert, aki ezért leginkább felelős volt, Cagliostronak hívták. Ez megmagyarázza, miért voltam olyan izgatott, amikor azt hallottam, hogy Lovecraft apja egyiptomi szabadkőműves volt. Ha ez igaz, akkor máris van „mágia a családban”, és HPL érdeklődését ezért az apja is befolyásolhatta. Winfield Lovecraft az első összeomlása után Chicagóban nem állt állandó orvosi felügyelet alatt. Sprague de Camp kiemeli, hogy hosszabb időket otthon töltött, és csak az időszakosan bekövetkező hallucinációk esetén került kórházba. Így Howard élete legjobb időszakában – három és nyolc éves kora között – sok időt tölthetett el apjával. Betegeskedő-gyermekéhez hasonlóan, a magányos férfi is sok időt töltött távol az otthonától, és nem kétséges, hogy sajátos módján gyakran beszélt mindazokról a dolgokról, amelyek érdekelték.